

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku D. K.
przy uczestnictwie P. M. sp. z o.o. S.K.A. w W.
o wpis,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 2 kwietnia 2015 r.,
zażalenia uczestnika postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 20 listopada 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w W. po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczynie D. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z 21 maja 2014 r. uchylił to postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd Rejonowy nie rozstrzygnął merytorycznie wniosku o wpis do księgi wieczystej, co powinno nastąpić po uchyleniu wpisu dokonanego przez referendarza. Wydając rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy nie zbadał treści i formy wniosku o wpis do księgi wieczystej, treści samej księgi wieczystej oraz nie dokonał oceny dołączonych do wniosku dokumentów, a to świadczy o nierozpoznaniu istoty sprawy. Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy polecił Sądowi Rejonowemu rozważenie zasad reprezentacji uczestnika i prawidłowości umocowania pełnomocnika, który jego imieniem złożył sprzeciw od wpisu dokonanego przez referendarza.

W zażaleniu od postanowienia Sądu Okręgowego z 20 listopada 2014 r. uczestnik zarzucił, że wnioskodawczynie złożyła wniosek o wpis w dziale III księgi wieczystej [...] o powrotne przeniesienie własności nieruchomości ponad rok po terminie oznaczonym w akcie notarialnym z 23 września 2011 r., a nieruchomością zainteresowała się dopiero po wystąpieniu przez P.M. Sp. z o.o. – S.K.A. w W. o jej wydanie, w związku z niezwróceniem przez pożyczkobiorcę pożyczki. Zdaniem uczestnika działania wnioskodawczynie zmierzają do przedłużenia postępowania i uniemożliwienia mu korzystania z nieruchomości. Brak rozstrzygnięcia o istocie wniosku po uchyleniu wpisu dokonanego przez referendarza powinien być przez Sąd Rejonowy uzupełniony w trybie sprostowania oczywistej omyłki. Uczestnik zakwestionował też potrzebę oceny zasad jego reprezentacji, gdyż prawidłowe umocowanie pełnomocnika - jak twierdził - zostało wykazane z przedłożonymi odpisami z KRS.

Uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. uchylenie wyroku (w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. -

postanowienia co do istoty sprawy) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić w razie stwierdzenia nieważności postępowania przed tym sądem i zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością, nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji oraz gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Te zasady mają zastosowanie także w postępowaniu apelacyjnym dotyczącym orzeczeń sądów pierwszej instancji zapadłych w postępowaniu wieczystoksięgowym.

Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.) ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo wydane w jednej z wymienionych wyżej sytuacji. Ten środek odwoławczy, przy całej swojej specyfice, pozostaje zażaleniem i nie służy ocenie prawidłowości czynności procesowych sądu podjętych w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy ani także zaprezentowanego przez ten sąd poglądu na temat wykładni prawa materialnego mającego zastosowanie w sprawie. Sąd Najwyższy przy jego rozpoznawaniu nie bada istoty sprawy, a mianowicie tego, co w świetle zgłoszonego żądania i jego podstawy faktycznej stanowiło przedmiot postępowania, lecz jedynie ocenia, czy okoliczności powołane przez sąd odwoławczy jako przyczyny wydania orzeczenia kasatoryjnego są tymi, które w świetle art. 386 § 4 k.p.c. usprawiedliwiały jego wydanie, zamiast - co powinno być regułą - orzeczenia reformatoryjnego.

Zaskarżone postanowienie zapadło w postępowaniu apelacyjnym, dla którego przedmiot zaskarżenia stanowiło postanowienie Sądu Rejonowego wydane w postępowaniu wieczystoksięgowym, w związku z rozpoznawaniem sprzeciwu od wpisu dokonanego przez referendarza sądowego (art. 626⁸ § 6 k.p.c.). Z art. 518¹ § 2 k.p.c. wynika, że wpis nie traci mocy w razie wniesienia skargi na orzeczenie referendarza, ale rozpoznając sprawę sąd zmienia zaskarżony wpis przez jego wykreślenie i dokonuje nowego wpisu lub wydaje postanowienie, którym zaskarżony wpis utrzymuje w mocy albo uchyla go w całości lub w części i w tym zakresie wnioski oddala bądź odrzuca, względnie postępowanie umarza. Samo tylko uchylenie wpisu dokonanego przez referendarza nie jest rozstrzygnięciem o istocie sprawy, lecz jedynie rozstrzygnięciem, które stwarza warunki do jego

wydania. Skoro Sąd Rejonowy jedynie uchylił wpis dokonany przez referendarza i nie wypowiedział się w swoim orzeczeniu o istocie sprawy, a jego postanowienie o sprostowaniu oczywistej omyłki w tym postanowieniu przez dodanie w nim rozstrzygnięcia o oddaleniu wniosku zostało wzruszone w toku instancji, to w momencie rozpoznawania apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego z 21 maja 2014 r. w obrocie prawnym nie istniało takie orzeczenie, które miałoby charakter wypowiedzi o istocie sprawy wszczętej na podstawie wniosku D. K., w odniesieniu do którego Sąd Okręgowy miałby realizować swoje uprawnienia orzecznicze przewidziane w art. 385 i 386 § 1 k.p.c. Trafnie zatem Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone apelacją postanowienie Sądu Rejonowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, które Sąd Rejonowy powinien zakończyć sformułowaniem wypowiedzi o sprzeczności od wpisu od orzeczenia referendarza sądowego mającej cechy określone w art. 518¹ § 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.